

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

67. Tria Sinarum pericula, vnde?

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

rum supremæ rectum: interius transmarino obductum cœrulo, Imperatoris nomen præfert, quo regnante arcus positus est; tabula verò ingens in medio, Mandarinum, seu cuiusvis alterius cuius memoriæ est dicatus. Porro quam multis eiusmodi arcibus profeminatæ sint Sinarum vrbes coniciendum præbet vel vna vrbs sola Hinceum, quam M. Polus, tamdiu quæsitam Quinsaium credidit; platearum eius multarum decumana trecentis eiusmodi arcibus ornata traditur, cui paradoxa credulitatem aliquam conciliare aliter non possum, nisi fide scriptorum, qui centum millia Italica Hinceo tribuerunt; hæc si cui videntur incredibilia, pignus fidei oculos ab eo mutuetur qui & illa & decem millia pontium ea in vrbe vidisse se tradit: illorum quidem & numerum, & magnificentiam arcuum spectarunt, P. Nicolaus Trigaultius, & P. Antonius de Gouea, illamque particulatim nobis descriptam reliquerunt; sed plateam illam velle videntur intelligi viam iis arcibus trecentis mirabilem, in diei vnus iter dimidium porrectam,

67.
Tria Sina-
rum pericu-
la, vnde?

Verum enimvero, si fuit Sinis cauendum seuere à Mandarinorum vexationibus, multo grauior instabat iis metus à licentia militum, potentia Regij sanguinis & vi externorum: quare prouidentia fuit prorsus singularis multitudinem innumerabilium militum cum summa pace coniungere; obseruantiam in Regis filios & agnatos cum iure illorum tam priuato & solitario, vt neminem habeant, imperiis suis obnoxium cum quo possint res nouas moliri, regni demum gentibus cincti bellicosus, aditus omnes ita præcludere, vt nemo in illud extraneus pedem mittere valeat. Et militum quidem millia plus sexcenta, terra, marique toto imperio eiusque confiniis variè tributa muneribus bellicis, alta in pace ita occupantur, vt si bello arderent omnia. Cæterum hos inter apparatus, nihil bello peius execrantur Sinenses. Occidere hominem, extra defensionem sui, detestabile in barbaris; in latronibus plectendum supplicio, in solis ferendum bestiis, quibus præter prædam, leuandæ fami natura nihil contulit; militem cataphractum pro monstro contuentur, velut ferreis ex cute squammis natura non arte loricate. Præstantiam hominis totam de virtute & ingenio aestimant; quoad reliqua, feris compluribus inferiorem esse. Omnes pacifico habitu, etiam milites tunicati incedunt; nulli ferrum ad latus etiam militi (nisi publica in recensione) fuere tamen in Præcis Regibus non modo pace, & literis; sed bello & armis clarissimi, qui regna Orientis centum quatuordecim numero tenuere, vnum memorant Hioam qui annis ante Christum centum quadraginta Sinense imperium vsque Bengalam propagarat. Visum deinde Sinis consultis, & pro imperij fundamento lege statutum sempiterna, vt se intra se Sinæ colligerent, externa spernerent, re sua contenti vires omnes ad eam seruandam, intra regni fines conclusas haberent; hinc sua paulatim externis populis reddita libertas hæctenusque retenta, & si qui tributo, legatio

legationibus, & possessi iuris approbatione Sinensem obseruent vt Corai, Cocincinae, & Tunchini Reges, eo solum consilio id agunt, vt tanti Principis tutela, confines in Officio & pace contineant: imò quod mirum est, inter Sinas montanos, & prope inaccessos, sunt qui suo iure sinuntur viuere, tùm quod publicè nihil turbant, tùm quod expugnari nisi cruenta victoria non possunt. Sic ergo Sinæ degunt in armis & pace perpetui. Denique ab iis cum esset etiam timendum qui accepta seruando regno arma, poterant in regni viscera vertere, huic item periculo prouidè cautum est. In primis enim militia nihil abiectius apud Sinas, nec ad illam quisquam inducit animum qui putet se aliquid in literis posse, cum sit Literati & militis discrimen quale imperantis & famuli; vsque aded vt summi etiam, exercituum ductores, Mandarinorum infimo subiaceant, eiusque pedibus prouoluantur, breuiter Sinarum militia, colluies est flagitiosorum, regni feex, & bonam partem serui, veratque illius immensitas toto regno longinquitate varia membratim distracta, ne quis possit ab ea tumultus motui. Duces quidem ab suis militaria exigunt munera, pœnas si peccent nec possunt exigere, nec illos præmiis donare, nec stipendia soluere. Ius illis dicunt Mandarinum, Duces interdum licitorum manibus tanquam mancipia coram cædunt; stipendia numerant, à primis sigillatim præfectis ad postremum vsque gregarium: penes illos sunt arma, araria, commeatus omnes; Soli de bello, pace, expeditionibus consulunt ac decernunt; quin & ubi ad manus veniendum aciem instruunt, conflictum dirigunt, quandoque præter spem, & pugnant acrius cæteris, & animosius occumbunt, fortè quod alij seruilia capita pro alieno pugnant, Mandarinum pro suo, & Philosophiæ qua imbuti sunt, decoro. Hæc summa rei militaris apud Sinas, cuius præstantiam abundè illa docet qua domi, & foris potiti sunt, nunquam intermissa tot seculorum tranquillitas. Nam quæ illos postremum obruit inundatio Tartarorum, merces fuit vilissimi proditoris, proditioes autem monstra sunt extra ideam rationis, & recti concepta, & edita: cæteroqui nihil prouidentius excogitari potuerat, quàm vt ea militi auferrent ex quibus patriæ periculum aliquod immineret, conseruarent verò, quæ profutura patriæ videbantur. Ciues & alij extra ordinem militarem, more ac lege inertes sunt. Breuior sica vix illis permittitur qua dum iter agunt aduersus latrones se tuentur, ad hæc nemo palam inimicitias profitetur, insectatur nemo, nullæ vsquam turbæ in sanguinem exeunt: singulare certamen nisi pugnis solis non certatur, ad summum euulsione capillorum. Imò viri aliqua insignes honestate, percussi aufugiunt, quæ fuga illic honorifica est, & de inimico, ira & odio, instar belluæ prostrato, magna apud omnes fama triumphasse laudatur.

Alij quorum ex multitudine parique potentia periclitari regnum dicebamus, Regis propinqui sunt, quorum numerus intolerabilis per annos trecentos, ad sexcenta millia creuisse ferebatur. Pater quidem

68.
Militia apud
Sinas vilis &
Literatis ab-
iecta.

69.
Filij, & con-
sang. Regū.